

Nyhedsbrev

1. halvår 2025

**Slægts- og Lokalhistorisk
Forening Djursland**

www.slaegt.dk/djursland/

En hilsen fra formanden

Om 2 dage er det d. 1. december og 1. søndag i advent. Der er et arrangement tilbage i dette år, og det er på tirsdag. Foredraget skulle have været "Den store svenske indvandring", men foredragsholderen har måtte melde afbud, så i stedet kommer Benno Blæsild med sit foredrag "Julens traditioner – fra hedenskab til gaveræs".

I efteråret har der indtil nu været 3 velbesøgte foredrag. Vi har haft en lille forsamlings til vores studiekreds om slægtsforskning. Vi har gennemført et vellykket nybegynderkursus for slægtsforskere samt vi har været på en hyggelig byvandring i Kolind og et interessant tur op i Grenaa kirkes tårn og set Dronning Ingrid's klokkespil med 48 klokker. Ugen efter kom klokke nr. 49, som fuldender hele klokkespillet. Klokkeristen Per Rasmus Møller fortalte historien om klokkespillet.

En nyhed: "Det historiske værksted" er kommet ind under Slægts- og Lokalhistorisk Forening Djursland.

Jeg ønsker jer alle en glædelig jul samt godt nytår, og glæder mig til at se jer i det nye år.

Mange venlige hilsner
Anita

DJURSDATABASEN

På www.djursdatabasen.dk hjemmeside, kan du måske finde nogen af dine aner, som har tilknytning til Djursland. Du kan også finde DJURSDATABASEN på vores hjemmeside under fanen "Andet". Der er på nuværende tidspunkt indtastet 130.057 personer, 221 billeder, 143 dokumenter, 7.832 gravsten samt m.m. Prøv at se, om en af dine aner er der. Du kan også selv hjælpe med at udbygge siden ved at indsende rettelser og tilføjelser.

GRAVSTEN

På hjemmesiden djursslægt.dk kan du bl.a. finde billeder af ca. 40.000 gravsten fra 89 kirkegårde på Djursland. Vi har gennem årene besøgt kirkegårdene flere gange, og mange af billederne viser gravsteder, der nu er sløjfede. Vi viser ikke gravsteder, der er yngre end 10 år.

Åben klubaften med slægtsforskning

I efteråret 2024 afholdte vi begynderkursus i slægtsforskning samt vi mødtes til studiekreds- vi hjælper hinanden med slægtsforskning. I foråret 2025 holder vi åbne klubaftener, hvor alle kan møde op, også ikke-medlemmer. Vi tager først et fællesmøde op, hvorefter vi arbejder videre med vores egen slægtsforskning. Vi hjælper hinanden. Alle deltagere må meget gerne komme med ønsker om emner.

Det foregår kl. 19.00 – 21.00 på Grenaa Egnarkiv, Søndergade 1, 8500 Grenaa. Deltagelse er gratis og kræver ikke forhåndstilmelding. Programmet er:

Tirsdag den 21. januar

Slægtsforskning: Hvor "gemmer" man sine oplysninger om ens slægt/aner Eksempler på slægtsforskningsprogrammer. Derefter arbejder vi med vores egen slægtsforskning og hjælper hinanden. Alle er velkomne. Det er gratis.

Tirsdag den 18. februar:

Slægtsforskning: Hvad er Daisy? Og hvordan søger man i Daisy? Billedbehandling-f.eks. gamle billeder. Derefter arbejder vi med vores egen slægtsforskning og hjælper hinanden. Alle er velkomne. Det er gratis.

Tirsdag den 18. marts:

Slægtsforskning: Hvad er Danske Slægtsforskere hjemmeside? Vi ser på Matrikelkort/skøder. Derefter arbejder vi med vores egen slægtsforskning og hjælper hinanden. Alle er velkomne. Det er gratis.

Forslag til kilder:

www.arkivalieronline.dk

www.slægt.dk

www.ddd.dda.dk

www.dis-danmark.dk

www.arkiv.dk

www.kartofeltyskere.dk

www.danishfamilysearch.dk

www.familysearch.org

www.sa.dk

www.mediastream.dk

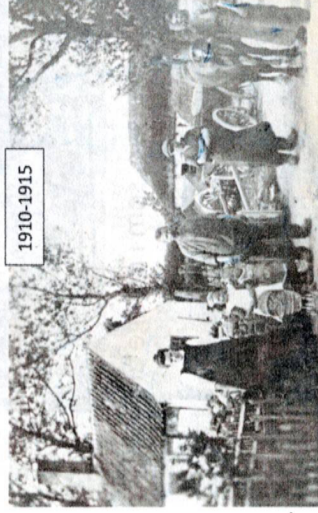
Karlby

Af Lis Hamann

Artikel og billede er udlånt af Nørre Djurs Egnsarkiv.

August F. Schmidt har i et hæfte samlet noget omkring folkeliv og folkeskikke fra Djurslands gamle landsbyer, og det er herfra, jeg har samlet noget af det, der står om Karlby. Det meste er fra efter 1880, men nogle oplysningers oprindelse er langt tilbage i århundrederne. Karlby ligger i det tidligere Djurs Nørre Herred, hvor Gjerrild, Sangstrup og Karlby Klint samt Fornæs har flotte kalkformationer. Fra 1135 var tiendeordningen gennemført for hele Danmark. I det 19. århundrede gik man over til faste afgifter. Præsteembedet på Anholt kunne ikkebrødføde en præst, så man pålagde Sangstrup, Karlby og Hammelev at betale med den grundelse, at de lå ud til havet. Der blev også betalt doktorpenge, d.v.s. at man betalte en bestemt sum efter ejendommens størrelse til den læge man havde en form for kontakt med, mod at man kunne henvende sig til ham, så tit det var nødvendigt. Fødens kvalitet var meget forskellig, Anne Bilde i Karlby fortalte, at de omkring 1890 spiste meget ærtemels pandekager, men selvom ærterne blev sigtet og så gule og pæne ud, var de træge af at få ned. Der blev blandet halvt vikker eller halvt ærter i brødet. Om morgenen fik vi til morgenmad rugmelsgrød kogt i vand og melet var, som det kom fra møllen og når Anne Bilde sagde, at hun ikke kunne lide det, fik hun nogle lussinger og måtte gå sulten i skole. Kartoffler fik de sjældent, da man sagde at de stjal fetaljen af huset. Kaffe kendte man ikke, det blev erstattet af sveden rug som blev kogt i vand. Moderen kogte også hyldevand som stod på kakkellovnen og det kunne vi drikke frit af. Til "meldmad" fik vi et stykke ost og lidt brød. Anne Bilde fortalte også, at en gammel smed i Karlby var blevet syg, det lignede en svær forkølelse, og det skulle svedes ud. Konen havde hørt, at kaffe gav sved, så hun købte en fjerding bønner og kogte dem i vand. Manden kom ikke til at svede. En nabokone fortalte så, at bøunnerne skulle brændes først. Nogle steder fik man grønkal fem gange om ugen fra november til maj, men med rigtig flæsk. Grød var også tit på bordet. Grøden, der blev lavet om middagen, blev sat på bordet om aftenen sammen med et fad tyksurmælk, men smørhullet var tomt. Skeerne blev hængt op i en læderstrop. Borddækning og opvask kom man nemt om ved, et rødt lerfad var det hele. I Karlby gik mændene og drengene i hvide vadmels trøjer og havde lange hvide bukser samt røde huer på hovederne. Kvinderne var iført sribede skørter og nedringede buller (overdele) som halsklædet var stoppet nedenunder samt røde bindærmer. Fodtøjet var træsko med kort overlæg, oftest to par, et til hverdag og et andet til hoveri. Disse var skuret klare og havde blanke brede jernkrammer. Når de gik til hoveri skulle de jo ud

blandt mange. Fra Karlby gik de til hoveri på Benzon i Gjerrild sogn. Lønnen blev nogle steder udbetalt i naturalier, enkelte herregårde udbetalte kontanter. Ane Kirstine Bager f. 1857 fortalte det kunne være strengt at tjene i huset. Madlavning, rengøring, kærning af smør og tilberedning af malt var daglige gøremål, og i høsten skulle de binde neg op efter leerne. Om natten satte de negene i hobe, så de var klar til at køre ind næste dag. Selvom arbejdsdagen var lang forstod ungdommen at mødes til formøjeligt samvær. Senere blev der afholdt bal i forsamlingshusene, Der gik en seddel rundt, og hvis man ikke havde skrevet sig på, kom man ikke med. En fast lagt fest var Helligtrekongers dag. Anne Bilde har fortalt, at om søndagen gik de tre drenge med en stjerne og sang ved dørene. Om mandagen kom tre gamle mænd, den ene i sort. De havde lys i stjernerne. Ane Kirstine Bager gik senere rundt med sin symaskine. 2 – 3 kroner var prisen for at sy en kjole. Nogle karle fik et pund uld, som de selv skulle karte, desuden fik de vadmél til tøj og lærret til linned. Kunne man ikke klare sig selv, måtte man gå den tunge tiggegang. De sanitære forhold var dårlige. Møddingvand og rendestensvand løb til vejgrøfterne og derfra til gadekæret. Vandet hentede man i den åbne brønd, som tit lå ved møddingpølen. Dette resulterede i adskillige epidemier, tuberkulose var en almindelig sygdom. I 1853 udbrød en farlig koleraepidemi. Det fik til følge, at bestemte huse blev udpeget til at fungere som sygehuse. I Karlby blev det Erik Simons lejehus. Der er dog ingen steder beskrevet som om deres evt. brug. Man havde mange råd mod sygdomme. Negle skulle skæres hver for sig, så undgik man tandpine, pegede man mod en stjerne fik man bulne fingre. Fodtøjet skulle stå med hælen mod sengen, så undgik men mareridt.

1910-1915

1910-1915

Smed Jens Rasmussen og hustru Martine Rasmussen med deres to børn Elna og Aage mellem sig foran Smedjen i Karlby. Svenden med korslagte arme hed Ingvard Madsen. Yderst til højre står Georg Lindgreen (senere Gas- og vandmester i Grenaa) med en hest.

Pejmarksvej fra omkring 1910 når man kommer fra Voldby siden. Karlby skole ses til venstre som rødstensbygning med 3 skorstene. Asfalt på vejen, elmaster og telefonpæle var endnu ikke kommet til.

Dette indlæg skulle beskrive tiden for på Djursland med udgangspunkt i Karlby.

Byvandring i Kolind

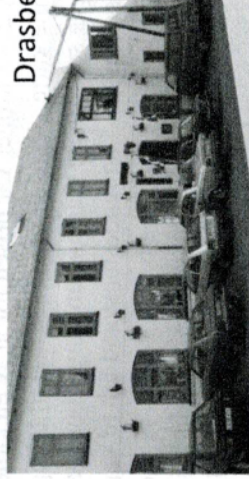
d. 20. august 2024

Vi mødtes ved Byhallen i Kolind og gik derfra ned til den gamle station nu apotek

Vores guide, Knud Vorbjerg bød os velkommen. Han startede med at fortælle om stationen og Drasbeks hotel. Herunder til højre for forsamlingen lå Drasbeks Hotel, som der vises en gammelt billede af.

Drasbeks hotel

Derefter var vi forbi indgangen til dyrskuepladsen, som i mange år var rigtig godt besøgt. Bilerne holdt parkeret langt ud i sundet.

Turen gik videre op til hvor en del af Bredgade er blevet en ensrettet stillegade. Mange foretninger er desværre forsvundet. ES Mode er der stadigvæk, men i den grønne bygning på torvet, lå før Kolind Cykellager.

Vi gik videre og kom til hvor byens andet store hotel lå Hotel Kolind. Efter lidt historie om hotellet og de omliggende bygninger kom vi nedover Mårup Åen, som deler Ny Kolind og Gammel Kolind.

Ved Gammel Kolind for enden af Bredgade ved Byhallen blev der i gamle dage afholdt marked. Der kom folk fra hele oplandet. I Gammel Kolind lå bager Nørregaard, som var en af flere bagere i hele Kolind.

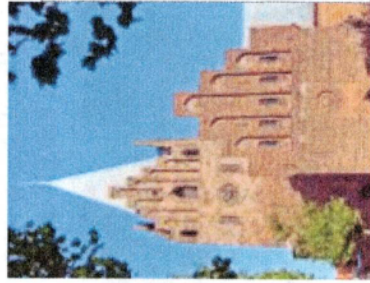
Vi sluttede byvandringen af i Gammel Kolind hjemme på terrassen på Knud og Else Vorbjergs gård. Der indtog vi vores medbragte kaffe og kage, og flere kom med minder fra Kolind og omegn.

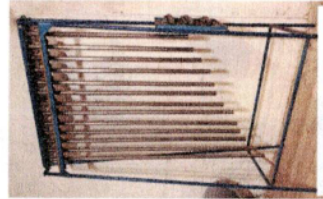
En stor tak til Knud og Else Vorbjerg for rundvisning med fortællinger rundt i byen samt at lægge have og terrasse til aftenkaffen bagefter.

Vores tur op i Grenaa kirkes tårn

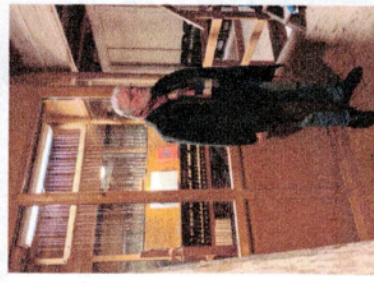
d. 19. november 2024

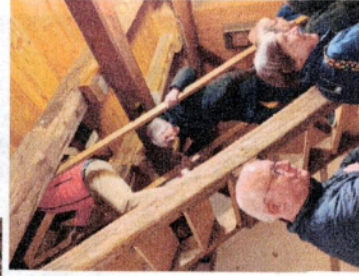
En november aften havde vi fået klokkenist Per Rasmus Møller til at vise og fortælle om Dronning Ingrid's klokkespil i Grenaa kirke. Dronning Ingrid's klokkespil bestod den aften af 48 klokker. Tirsdag d. 26. november kommer den sidste og klokke nr.49. Den sidste klokke vejer knap 1000 kg. Alle 49 klokker vejer ca. 20.000 kg.

Gammelt klokkespil der ikke er i brug længere.

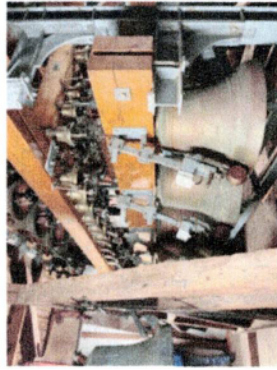

Per Rasmus Møller fortæller kort lidt om klokkespillets historie, og hvordan det er at sidde og spille koncert der, så det lyder over Grenaa by. Der er bygget vægge omkring orglet, så det ikke er så koldt at sidde og spille.

Vores tur op i Grenaa kirkes tårn fortsættelse.....

Vi er gået videre op i tårnet, hvor alle klokkerne hænger.

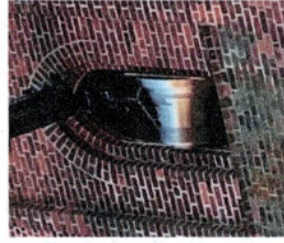
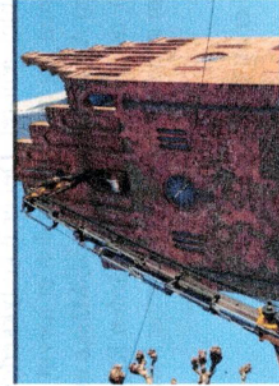
Der er mange forskellige størrelser på klokkerne.

Efter rundvisningen gik vi i sognegården, hvor Per Rasmus Møller holdte foredrag om Dronning Ingrid's klokkespil, som er opstået i 4 etaper, og af indvielsen af 42 klokker i 2010 med dengang kronprins Frederik.

Tirsdag d. 26. november: Den nye klokke er lige ankommet til Grenaa kirke

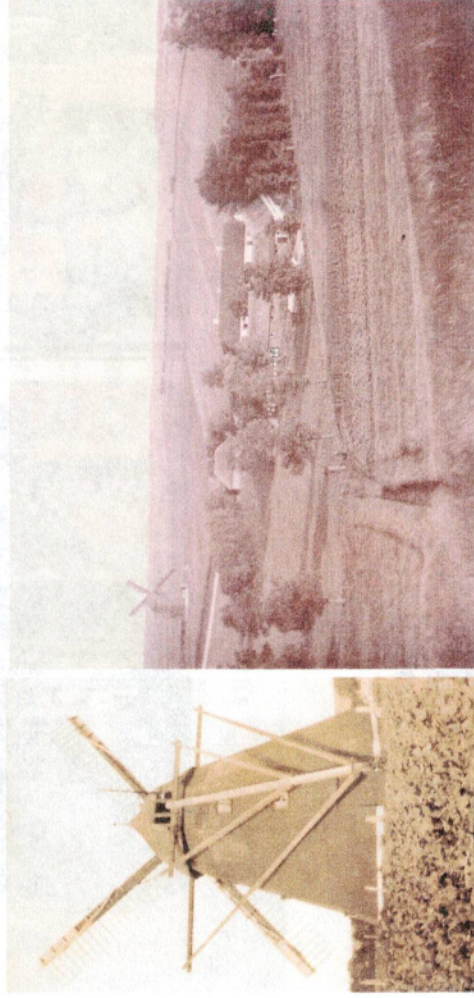
Herunder følges dens tur op i tårnet.

LILLEMØLLE

af Niels Frode Nielsen

Lillemølle er navnet på en gård, der ligger idyllisk på det østlige Djursland mellem Vejlbj og Allelev, ca. 6 km vest for Grenaa

Tidligere var der 2 møller i nærheden af gården, en vandmølle og en vindmølle. På det medfølgende foto kan vindmøllen ses syd øst for gården. Vindmøllen kan også ses i nærbillede

Resterne fra vandmøllen, der ikke kan ses på fotoet, ligger i buskadset sydvest for gården, altså i billedets øverste højre side. Af vindmøllen er der intet tilbage. Jeg har fået oplyst, at den er nedrevet i slutningen af 1950'erne. Jeg ved ikke hvornår vindmøllen er bygget, men da den er konstrueret efter hollandsk forbillede, antager jeg at den er bygget i midten af 1800-tallet.

Møllebækken krydser vejen umiddelbart vest for gården. Følger man bækken imod strømmen mod sydvest ca. 100 meter, kommer man til resterne af vandmøllen. Resterne består af et betonfundament samt en kværmsten. Jeg har fået fortalt, at vandmøllens drift blev indstillet i 1930'erne, i forbindelse med at lovgivningen om vandopstemningsretten blev ændret. Det er ikke lykkedes mig at finde ud af, hvornår vandmøllen er bygget, men jeg har læst, at den er nævnt i 1688. Her angives den til at være ejet af en vis Jørgen Arenfeldt og kongen. Måske er det den samme Jørgen Arenfeldt (1644 – 1717), der også ejede herregården Rugård i denne periode. Jørgen Arenfeldt blev kendt som en meget aktiv heksejæger i slutningen af 1600-tallet. Men der er en anden historie.

Et besøg ved Lillemølle er en pryd for øjet.

Vores hjemmeside: www.slaegt.dk/djursland

Slægts- og Lokalhistorisk Forening Djursland

Velkommen
Foreningen er et forum for alle, der er interesseret i lokalhistorie og slægtsforskning i Djursland. Vi holder møder og foredrag, og vi udgiver et magasin om lokalhistorie og slægtsforskning i Djursland. Vi har også en hjemmeside, hvor du kan finde mere information om vores aktiviteter og møder.

Gå på opdagelse i vores hjemmeside. Her kan man se vores arrangementer, lokalhistorier, kurser i slægtsforskning, DJURSDATABASEN, billeder af GRAVSTEN samt meget meget mere.

Husk: modtager du ikke INFO-bladet, som fortæller næste måneds aktiviteter, så send din mailadresse til djursslaegt@gmail.com, så vil du modtage INFO-bladet pr. mail.

Sammen med dette Nyhedsbrev har du/I modtaget forårets program, som vi håber du/I synes om. Der er en ny titel ”Åben klubaften” som der kan læses om andet sted i bladet.

Glædelig jul

samt

Godt nytår